

Publicația finală a proiectului **ISTER**

Conectarea rutelor istorice romane din regiunea Dunării

/Rezumat/

Proiectul ISTER își propune să reînvie o moștenire veche de 2000 de ani prin repunerea pe hartă a drumurilor romane și dezvoltarea unui traseu accesibil pietonilor pe urmele romanilor. Traseul își propune să revigoreze economia rurală locală, să conecteze comunitățile cu patrimoniul și să transforme zonele neglijate în puncte focale, vii, pe un coridor eco-cultural de-a lungul Regiunii Dunării.

I. Despre proiect

Proiectul ISTER abordează provocarea discontinuității patrimoniului roman, care se reflectă atât într-o dimensiune teritorială legată de un nivel scăzut de investiții și conexiune între resursele de patrimoniu și sectoarele productive locale/regionale, cât și în dimensiunile de vizualizare și atractivitate în ceea ce privește promovarea și creșterea gradului de conștientizare asupra importanței resurselor de patrimoniu.

Obiectivul principal al ISTER se concentrează pe redescoperirea și revitalizarea rețelei antice de drumuri romane de-a lungul RD ca un motor cheie în promovarea dezvoltării teritoriale bazată pe utilizarea durabilă a patrimoniului cultural și natural (mai exact, traseele romane).

ISTER abordează dimensiunile teritoriale ale rutelor romane ca un element transnațional continuu ce trece granițele statelor din RD și oferă o scară relevantă pentru schimb și dezvoltare comună.

II. Obiective

1. Configurarea unui grup de părți interesate pe mai multe niveluri

Constelația de parteneri din proiectul ISTER este foarte diversă. Sfera lor geografică, cunoștințele, experiențele și setul de abilități în analiza și implicarea părților interesate diferă de la caz la caz. Prin urmare, a fost elaborat un cadru metodologic de cartografiere a părților interesate pe baza metodelor empirice și analitice propuse de teoreticienii și cercetătorii părților interesate, folosind o metodă practică. În general, această metodologie și-a propus să ofere un mod simplificat de analiză a părților interesate cu practici personalizate, luând în considerare 1) accesibilitatea pentru toți partenerii și 2) sfera de aplicare a proiectului.

Identificarea și analiza părților interesate au fost utilizate din motive de prioritizare pe baza unei matrice de importanță/impact pentru a selecta cea mai bună abordare pentru fiecare grup de părți interesate, urmând liniile directe transnaționale. Pe baza ghidurilor și instrumentelor metodologice transnaționale, fiecare partener teritorial a furnizat o hartă locală a părților interesate, care a devenit baza pentru crearea grupului de părți interesate pe mai multe niveluri (MLSG).

2. Catalogul traseelor și așezărilor romane de-a lungul RD

Datele colectate în catalog au extins cadrul actual de cunoștințe, oferind o imagine cuprinzătoare a bazei de date existente. Punând bazele dezvoltării unui atlas teritorial bazat pe GIS al patrimoniului rutelor romane din regiunea Dunării, aceste date au contribuit la aprofundarea înțelegerii patrimoniului.

Acesta oferă informații precum:

- Punctele de pornire și de sfârșit ale traseelor;
- Categorie;
- Tipul de monument roman;
- Datare (secol/perioada/interval de date);
- Starea de protecție;
- Limitele (in cazul patrimoniului cultural imobil);
- Tip de proprietate și proprietari;
- Locație;
- Stare de conservare;
- Tipul de restaurare;
- Planuri ale siturilor.

3. Strategia comună de branding

Traseele culturale sunt un motor al dezvoltării economice, al coeziunii sociale și al cooperării transnaționale. Strategia Comună de Branding a VIA ISTER în regiunea Dunării este dezvoltată pentru a crea impact și a deschide noi oportunități de dezvoltare regională în țările traversate de drumurile romane.

Acesta constă în recomandări, sugestii, oportunități și bune practici care ajută la creșterea gradului de conștientizare și vizibilitate la nivelul regiunii Dunării. Activitățile, campaniile tematice, instrumentele și tacticile recomandate pentru lansarea și promovarea brandului sunt supuse adaptării la contextul local și disponibilității resurselor pentru implementare și validare.

4. Atlasul teritorial al traseelor romane din regiunea Dunării bazat pe GIS

Atlasul GIS al rutelor romane din regiunea Dunării reprezintă o aplicație web cartografică inovatoare a rutelor romane din întreaga RD. Oferă o reprezentare spațială a inventarului deschis disponibil al moștenirii traseelor romane în RD și informații relevante privind limitele de protecție aplicabile atât așezărilor romane, cât și rețelei de drumuri, retrăind istoria Imperiului Roman prin rețeaua de drumuri romane din regiunea Dunării și a relației acesteia cu mediul natural.

Atlasul oferă:

- Un instrument de interogare asupra elementelor bazei de date;
- Posibilitatea de a partaja interogările predefinite;
- Interfață API pentru partajarea datelor (acces automat și descărcare a datelor);
- Abilitatea de a adăuga material multimedia pentru caracteristici individuale (de exemplu, fotografii, articole, descrieri);
- Prezentare generală a bazei de date și a materialului media asociat.

5. Instrument interactiv transnațional (aplicația ISTER)

Instrumentul interactiv transnațional VIA ISTER este conceput pentru a promova informațiile georeferențiate despre siturile și traseele romane colectate și stocate în atlasul teritorial pe baza hărților interactive.

Aplicația ISTER oferă:

- Hărți interactive georeferențiate ale patrimoniului cultural roman (situri și monumente, drumuri și trasee);
- Descrieri, imagini, ilustrații și elemente multimedia ale patrimoniului cultural roman;
- Informații la zi despre împrejurimi, în special informații turistice (locuri de mâncare, locuri de cazare, surse de apă potabilă, toalete, transport public, evenimente și alte atracții);
- Trasee de mers pe jos și ciclism legate de patrimoniul cultural roman.

6. Acțiuni-pilot

Acțiunile-pilot sunt rezultatele fazei de testare a instrumentului digital interactiv - aplicația ISTER pentru traseul eco-cultural roman. Ele își propun să conecteze aplicația digitală cu investițiile fizice din site-urile pilot. Bornele romane vor exista atât în mediul digital, cât și în format fizic și vor ajuta utilizatorii să-și personalizeze călătoria și să monitorizeze progresul fizic în mediul digital.

7. Manualul de politici

Pe baza experienței proiectului ISTER, manualul împărtășește constatări și recomandări pentru comunitățile din regiunea Dunării și de la nivelul UE, contribuie la construirea capacității părților interesate pe mai multe niveluri și la formularea condițiilor cadrului de reglementare prin măsuri de integrare a politicilor.

Acesta conține bune practici transnaționale privind aspectele practice, tehnice și organizaționale ale managementului patrimoniului cultural roman, având ca scop crearea de instrumente și strategii omogene pentru protejarea, valorificarea și utilizarea durabilă a patrimoniului și resurselor culturale.

8. Memorandum de întreținere

Rezultatele proiectului, platformele, manualele și instrumentele au fost dezvoltate în strânsă colaborare cu utilizatorii țintă. Cu toate acestea, prioritățile, nevoile și cerințele se pot schimba în timp. Durabilitatea instrumentelor digitale ale ISTER depinde de continuarea colaborării și de actualizarea lor după încheierea proiectului.

Unul dintre instrumentele pentru a asigura sustenabilitatea proiectului este memorandumul de întreținere al aplicației interactive și al atlasului rutelor romane. Prin semnarea memorandumului de întreținere pentru cele două instrumente ISTER, părțile interesate relevante (muzee, organizații culturale, organisme publice etc.) intenționează să integreze aceste instrumente în politicile lor la nivel local, regional și național.

III. Fotografii aeriene, excursii de lucru și cercetări arheologice

Proiectul ISTER a identificat prin metode arheologice non-invazive sectoare de drumuri romane din zone selectate din țările partenere care sunt prea puțin vizibile, prea mari sau prea discontinue pentru a fi evaluate la nivelul solului.

Fotografia aeriană a oferit informații vizuale valoroase și a contribuit la o mai bună înțelegere a aspectului teritorial al drumurilor romane și a caracteristicilor peisajului. Acestea au fost realizate cu un avion ușor și o dronă echipată cu o cameră și termoviziune pentru a obține imagini încântătoare.

Pe lângă activitățile de fotografiere aeriană, proiectul ISTER a realizat o serie de excursii pe teren și săpături pentru a identifica sectoarele de drum roman conservate care îndeplinesc condițiile de valorificare.

IV. Premiile internaționale ISTER pentru cele mai bune practici (ISTER Best Practices Awards)

Concursul și-a propus să recunoască și să susțină cele mai bune practici ale proiectelor și inițiativelor inovatoare pentru protecția, conservarea, managementul, valorificarea și utilizarea durabilă a patrimoniului cultural asociat patrimoniului roman din regiunea Dunării.

Acesta a inspirat participanții din 7 țări din regiunea Dunării să aplice. Juriul Internațional a evaluat 12 aplicații și a anunțat câștigătorii din fiecare categorie:

- Categorie 1 – Protecția și Conservarea Patrimoniului Roman

Câștigătorul Premiului I: Muzeul Național din Uzice, (Serbia)

Proiect: Protecția și Conservarea monumentelor antice din lapidarium

- Categorie 2 – Promovarea și Valorificarea Patrimoniului Roman

Câștigătorul Premiului I: Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia (România)

Proiect: PANTHEON 3D

- Categoria 3 – Utilizarea și dezvoltarea durabilă a patrimoniului roman

Câștigătorul Premiului I: Administrația Regională Vidin (Bulgaria)

Proiect: Rețeaua pentru mobilitate durabilă de-a lungul Dunării/ transdunărene

Ceremonia de acordare a premiilor ISTER a avut loc pe 23 februarie 2022 la Aalen (Germania).

V. Ateliere locale

Au fost organizate 30 de ateliere locale de consolidare a capacității (CBW) pentru a spori capacitățile părților interesate locale cu mai multe niveluri de a crea un lanț de guvernare orizontal capabil și puternic.

Trei module de formare în opt țări din regiunea Dunării organizate de 10 parteneri de proiect:

- **Modulul 1: Patrimoniul rutelor romane ca motor pentru dezvoltarea turistică, locală/regională**
- **Modulul 2: Moștenirea rutelor romane ca factor facilitator pentru cadrul politicii și de reglementare**
- **Modulul 3: Moștenirea traseului roman ca mijloc de schimb și colaborare**

VI. Dezvoltare și instrumente

• Ghid practic pentru cartografierea părților interesate

Ghidul dezvoltă diferite orientări metodologice și instrumente pentru identificarea părților interesate în domeniul rutelor romane și al patrimoniului așezărilor la nivel local al teritoriilor consorțiului. Cadrul oferă o înțelegere mai profundă pentru părțile interesate a influențelor și a legăturilor de schimb de informații bazate pe o matrice de importanță/influență și pe o analiză a intereselor.

- **Raportul de politici și reglementări** analizează tendințele și condițiile de protecție și valorificare a patrimoniului cultural (în regiunea Dunării și la nivelul UE), cadrul de politică actual în orașele/regiunile/țările partenere privind protecția și valorificarea patrimoniului, cu accent pe moștenirea fizică a rețelei romane de trasee și așezări.

Raportul oferă un set de bune practici/exemple de succes privind politicile, planurile și instrumentele de reglementare actuale pentru protecția, dezvoltarea și valorificarea traseelor romane și a rețelei de așezări ca traseu cultural.

- **Setul comun de instrumente de evaluare comparativă** cuprinde o serie de metode practice, orientări de politici, mecanisme și recomandări cu potențial ridicat de testare, reproducere și imagini creative pentru creșterea competențelor în identificarea și evaluarea rutelor culturale,

precum și stabilirea de noi abordări comune față de dezvoltarea, utilizarea și valorificarea eco-culturală a rutelor romane în regiunea Dunării.

- **Setul de instrumente pentru module de învățare încrucișată** include un set de materiale de sprijin pentru desfășurarea steliilor locale adresate părților interesate. Orientările de îndrumare abordează cu succes lacunele și provocările legate de accesibilitatea, utilizarea și valorizarea rețelei de rute și așezări romane în regiunea Dunării și alinază viziunile și documentele sectoriale legate de amenajarea teritoriului, utilizarea terenurilor și protecția mediului.

- **Documentar video ISTER**

Video-documentarul ISTER a fost dezvoltat ca instrument de marketing transnațional pentru utilizare și distribuție mai largă, incluzând o colecție de filmări din diferite momente ale proiectului și promovează legătura dintre identitatea individuală și colectivă a traseului eco-cultural roman, subliniind produse și experiențe locale în orașele și țările partenere ISTER.

VII. Investiții la scară mică

Investițiile la scară mică în cadrul proiectului ISTER implică zone din toate țările partenere și răspunde provocărilor transnaționale și locale/regionale legate de rețeaua de trasee romane și de valorificare a așezărilor. În cadrul proiectului ISTER, 8 parteneri din 6 țări au instalat 40 de borne sau plăci metalice de-a lungul vechilor drumuri romane. Un cod QR pentru aplicația ISTER este gravat pe partea teșită a plăcii de metal.

Plasarea unui reper de inspirație romană de-a lungul drumului roman antic (numit *miliarium*) urmărește creșterea vizibilității patrimoniului conservat, în special în zonele neexcavate, și să contribuie la brandingul global pentru întreaga regiune a Dunării, deoarece bornele romane vor fi elemente recurente de-a lungul traseului.

VIII. Comunicare, diseminare și valorificare

Toți partenerii consorțiului au implementat activități de comunicare, diseminare și conștientizare pe toată durata proiectului. Promovarea rezultatelor, inițiativelor și evenimentelor proiectului a fost realizată prin furnizarea de mesaje consecutive și direcționate în limba engleză și în limbile naționale ale țărilor consorțiului prin intermediul site-ului web DTP existent, al canalelor de comunicare pentru proiecte și parteneri și interacțiune activă cu rețelele tradiționale și sociale adecvate.

Impact:

- crearea de rețele și implicarea părților interesate;
- cooperare intensă cu alte proiecte și inițiative sinergice;
- interacțiunea cu presa și mass-media;
- implicarea în dezvoltarea comunităților locale;

- contribuția la incluziunea socială activă.

Rezultate:

- ✓ 1 publicație finală;
- ✓ 2 publicații științifice;
- ✓ 2 publicații neștiințifice;
- ✓ 5 buletine informative electronice;
- ✓ 17 evenimente de conștientizare;
- ✓ 40 de promoții ale proiectului ISTER pe evenimente externe;
- ✓ 1000 de publicații în rețelele tradiționale și sociale în 8 limbi;
- ✓ peste 30 000 de vizualizări și impresii.

Ateliere de capitalizare transnațională

Partenerii consorțiului au participat la cele trei ateliere de capitalizare transnațională desfășurate la Alba Iulia (România), Aalen (Germania) și Carnuntum (Austria) pe durata proiectului. Evenimentele au facilitat o mai bună înțelegere și colaborare internă și au extins rețeaua ISTER la o scară mai largă prin stabilirea de legături în afara acesteia cu proiecte/inițiative sinergice și prin conceperea unei foi de parcurs comune pentru oportunități de continuare.

IX. Parteneriatul

Mulțumiri speciale consorțiului de proiect!

26 de parteneri de proiect

15 parteneri de finanțare

11 parteneri strategici asociați